

Марковська В.І., студентка,
Педагогічний університет ім. Комісії Національної освіти в Кракові,
м. Краків, Польща

Філик Н.В., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМ ІНТЕРНАТСЬКОГО ДОГЛЯДУ В УКРАЇНІ ТА ДОСВІД ПОЛЬЩІ

В Україні розпочата реформа системи дитячих інтернатів, яка отримала назву деінституціалізація. Було прийнято Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки [1]. Мета цієї реформи – запровадити зміни організаційно-правової форми утримання дітей, які сьогодні перебувають у інтернатах та створення нових форм утримання дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, альтернативних існуючим (в патронатній сім'ї, або через допомогу громади, держави дитина матиме змогу продовжити виховання у своїй рідній родині), а для дітей-інвалідів – це малі групові будинки, в яких такі діти житимуть в умовах, максимально наближених до сімейних, та де про них піклуватимуться відповідно до специфіки захворювання.

В рамках цієї реформи був розпочатий перший етап її, який полягає у «впровадженні системи моніторингу стану реформування системи інституційного догляду та виховання дітей» [1] який частково розроблений та впроваджується в соціальну сферу. Президент України В. Зеленський у День усиновлення, 30 вересня 2019 року, підписав указ «Про деякі питання забезпечення прав та законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, розвитку та підтримки сімейних форм виховання дітей». Документ має сприяти створенню належних умов для забезпечення реалізації права дитини на проживання в сім'ї, підтримки родин, які виховують дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування» [3], тощо. Також уряд України вдосконалює механізми міждержавного усиновлення шляхом приєднання України до Конвенції «Про захист дітей та співробітництво з питань міждержавного усиновлення» й підготувати відповідні зміни до деяких законодавчих актів України у зв'язку з приєднанням до цієї Конвенції.

Наступні етапи пов'язані із реформою системи освіти та догляду за дітьми позбавленими батьківського піклування, шляхом аналізу ситуації в регіоні, щодо можливостей розміщення дітей в інші альтернативні форми догляду. До таких форм слід віднести прийомні сім'ї, патронатне виховання, та в подальшому формування регіональних планів та графіків,

трансформації кожного інтернатного закладу в іншу, альтернативну форму догляду.

Варто зазначити, що акценти із загальнодержавних інституцій зміщаються на регіональні державні та місцеві органи таким чином, що кожна громада була залучена до розроблення та виконання регіонального деінституалізаційного плану реформи інтернатських закладів.

Цікавим є досвід Польщі в питанні організаційно-правових форм облаштування дітей позбавлених батьківського піклування. Так, однією з найважливіших загальнонаціональних програм, спрямованих на захист прав дітей в Польщі є національний план діяльності, спрямованої на користь дітей «Польща для дітей». Відповідно до польського законодавства, інтернатні заклади зобов'язані підтримувати контакти дитини з біологічними батьками, під час перебування у закладі. За кожною дитиною закріплені соціальний працівник, який веде її його випадок. Він відповідає за підготовку так званого «проекту незалежності» - плану переходу до самостійного життя [3].

Аналіз рішень сімейних судів свідчить про добру тенденцію - збільшення кількості дітей, які розміщуються в прийомних сім'ях, і зменшення кількості дітей, які відвідують заклади, хоча стосовно населення дітей та молоді в Польщі ця тенденція не настільки чітка. Прийомні сім'ї - це переважно родичі: бабусі та дідусі, тітки, а іноді і старші брати та сестри. За останні тридцять років ми спостерігали більш ніж вчетверо збільшення кількості дітей, розміщених у такому роді. У 70-х роках родичі становили менше 46% прийомних сімей, сьогодні це 85%. Характерною особливістю польських прийомних сімей є перевага утримувати дитину у широкій родині [4], що позитивно відображається на її вихованні.

За останніми даними, в Україні 1,4% дитячого населення перебувають в інтернатах. В одному закладі, як правило, живуть та виховуються від 100 до 300 дітей. 17,2% дітей, які перебувають в інтернатах, мешкають більше як по 9 осіб у кімнаті. В Австрії, Норвегії – 0,1% дітей в інтернатах, у Польщі, Болгарії, Румунії, Молдові – 0,5% дітей в інституціях. В одному закладі мешкає 6-12 дітей [2]. Як правило, протидії реформі інтернатських закладів в українському суспільстві пов'язані із питанням фінансування таких закладів та зловживання фінансовими ресурсами, корупційними діяннями, людським фактором, тощо.

Відповідно, ми вважаємо, що досвід Польщі, щодо залучення членів родини і родичів до членів прийомних родин, зміщення акцентів на родинне виховання за сприяння держави, мінімалізація інтернатських форм виховання є вагомим досвідом у даній сфері та може бути запозиченим для реформування інтернатської освіти в Україні, яка має відповідати світовим стандартам догляду за дітьми сиротами та позбавленими батьківського піклування.

Література

1. Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та план заходів з реалізації її I етапу: Розпорядження КМУ від 9 серпня 2017 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2017-%D1%80>.

2. Реформа інтернатних закладів (деінституціалізація). URL: https://www.adm-km.gov.ua/?page_id=40310

3. Лучків І. Зарубіжний досвід соціальної інтеграції випускників інтернатних закладів. *Social Work and Education*. 2014. № 1. С. 37-42. URL: <http://journals.urau.ua/swe/article/download/67769/63245>

UDC 347(043.2)

Mykhailiv T., student,
at University of the People, USA, California
Лісна І.С., к.ю.н., доцент,
Чорноморський державний університет імені Петра Могили,
м. Миколаїв, Україна

THE THEORY OF ORGANIZATIONS IN THE SCIENTIFIC DOCTRINE ON THE EXAMPLE OF THE USA

Being a management consulting with an engineering background, F.W. Taylor opened a discourse of organizational theory and behavior by publishing his work called “Principles of Scientific management” (Laegaard, 2006). Based on the time and motion method, Taylor coined the scientific approach in production process, which aims to improve output with minimum input. In other words Taylorism means maximum efficiency which can be achieved by:

– making tasks simple and clear. Tasks should be easy to understand and clear enough to exclude possible mistakes. Here we can introduce the “division of labour” in which worker was engaged only in small, but significant part of the whole process. This improved speed of production and lowered its costs;

– paying attention to training and increasing proficiency of employees. Workers should be properly trained to accomplish their tasks. Workers are not supposed to provide initiative or be creative. They should do what has been told in quick and professional manner;

– role of the manager is to ensure a close supervision and control over employee in order to ensure that everything is made in accordance to set rules and procedures (which are based on the scientific approach) (Taylor, 1911).

Theory had a great impact over the course of organizational theories and behavior. What it failed to foresee is that companies usually will not increase salaries (which was one of the main aspects of the theory) and as the result, men was treated as machines, which eventually led to personal burnout and lose of